

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

Του συνεργάτου μας κ. ΚΥΡ. Δ. ΒΑΦΕΙΔΗ (Θρακιώτη)

Στην σειρά των διαφόρων εκδόσεων εις διβλία και περιοδικά γύρω από την χαμένη Πατρίδα μας την Ανατολική Θράκη να πη κανείς έφετος εύρισκεται το από 416 σελίδες σε σχήμα 16ον και σε χαρτί πελυτελείας ΒΙΒΛΙΟ, της ακούραστης έρευνητριάς και λαογράφου της πατρίδος μας Έλπινίκης Σταμούλη Σαράντη υπό τον τίτλον «Από την Ανατολική Θράκη — Η Σηλύβρια με τά γύρω της χωριά» Τόμος Α'. (Πρώτος Τόμος).

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Έλευθερουπόλεως Γέροντος κ. κ. Σωφρονίου & τουτέως Γερουσιαστού Καβάλας σεβαστού μου φίλου κ. Μιλτιάδη Σταμούλη, άκολουθεί επί σειράν έτών τώρα, με ποικίλας εκδόσεις και ιστορικάς μονογραφίας την παράδοσι της Πατριαρχικής οικογενείας της, ήτοι την διάδοσιν και καταγραφή κάθε λαογραφικού στοιχείου της Θράκης μας και ιδίως της γεννητείας της της γραφικής κωμοπόλεως της Προποντιδος Σηλυβρίας.

Με μίαν μέθοδον ταξινομήσεως του ύλικού που θα ήπρεπε

νά την έχη δώση δικαιωματικά την έδραν της λαογραφίας εις το Πανεπιστήμιον, συγκεντρώνει, έλέγχει, διασταυρώνει, δλον τον πλούτον των εθίμων & δοξασιών της Πατρίδος της & τά δίδει εις τον ιστορικόν του μέλλοντος της Πατρίδος της και εις τον νοσταλγόν άναγνώστην της σήμεραν ολοκληρωμένα, κλιμακωμένα και με μίαν άσυνήθη εύρύτητα.

★

Η κ. Σαράντη με το τελευταίο διβλίο της οδηγεί και ημάς που έρασιτεχνικώς άσχολούμεθα κατά περιόδους με την αληθινή Θράκη μας, πώς να καταπιανόμεσθε με την περιουλογή λαογραφικού ύλικού της πατρίδος μας.

Τυχερή ή Σηλύβρια που έχει ως ιστορικόν της την κ. Σαράντη. Με εύσυνειδησιν ταξινομεί στο νέον διβλίο της το άθρονο ύλικό. Προλογίζει το σύγγραμά της με ένα θαυμάσιο

ποίημα της 'Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου (1867—1906).

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

Πατρίδα με κάστρα τ' άμμηλά, με τά γαλάζια κύματα λουσμέ (νη πρωτότοκη του Βυζαντίου άδελφή πώς στέκεις έτσι παραπονεμένη;

και στην πρώτη σελίδα του όγκώδους διβλίου της παραθέτει ως υπότιτλο ή συγγραφέυς «Από τον πόνο των Θρακικών Στρατιών» (1) από την Άσχαμηλώναν τά θουνά να έ (βλεπα την Θράκη να κυματίζ' ή θάλασσα να παίζη τ' άεράκι.

★

Έσείς πουλιά του ούρανού δια (μαζύ να κλαίτε, ή Θράκη μας ή έμορφη πώς χάθηκε να λέτε Συνοπτικά ή συγγραφέυς μάς

δίδει σε σύντομη περιγραφή την ιστορία της Σηλύβριας από το 675 π.χ. από την Σήλιν μεχρι της καταστροφής του 1922. Κλιμακώνει εύθυσ άμέσως το πολύτιμο Έθνικό ύλικό της με τά λαογραφικά της Σηλύβριας και των γύρω χωριών της. Δέν συγκρατούμαι από το να άντιγράψω και να παραθέσω ένα προκοσούμφωνον της Παπαδιας Έλένης έπιβατιανής, γιαγιας της συγγραφέως.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ: Άναστασίας Παπα Γιώργη από Έπιβάτας, Οκτώβριος 1833 Έν όνόματι του Κυρίου ήμών 'Ιησού Χριστού θέλουσα έγώ ή Έλέωνίσω την θυγατέρα μου Άναστασίαν νομίμως και κανονικώς κατά την διάταξιν της 'Ιεράς ήμών Χριστιανικής 'Ορθόδοξου πίστεως μετά του κύρ Χ' Κωνσταντή παπά σταμούλη τι μίλου πραγματοποιήσεν πρώτον μόν

δίδω εις αύτην την εύχήν μου έκ ψυχής και καρδιάς δεύτερον δέ: δίδω την κάτωθι σεσημειωμένην προίκα, ως όνομαστί φαίνετι, τη έπιβεβαιώσει σεβασμού άγιου Γέροντος εις ένδειξιν διηνεκή και ασφάλειαν.

ό έπιβεβαιοί:

άωλυ 'Οκτωβρ. 17 (1833) α) Μία πρώτη φορεσιά άκροαζε φουστάνι, σαμούρι κοντογούνι.

β) Δευτέρα, σαλάκη φουστάνη, με μήλο κοντογούνι.

γ) Τρίτη, άμερινό φουστάνι με πέτζικο σαμούρι.

δ) Τετάρτη, κασμήρι φουστάνι με κακούμη κοντογούνι και τά κοριτζιάτικα της. 15 «δέκα πέντε πουκαμισόδρακα» 15 πετζέδες 1 «ένος όντά κυπριότι κον τακίμι και στρώση, 2 «δύο στρώματα. 2 «δύο παπλώματα» 4μαξιλάρες, 4 τέσσερα έτιμα μικρά μαξιλαράκια, 20 σεν

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εις την 6ην σελ.

Handwritten signature: Kyr. D. Vafeydis

Handwritten notes: Ταχυότατα Kaba' 22as 23/12/50

Η ΣΗΛΥΒΡΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἐκ τῆς 1ης σελ.

τόνια, 5 φακιοῖλια διαφορετικὰ, 1 λεκανοῖπρικον. (ἀντὶ τούτου δέδοται τὸ μαγκάλι, 1 σινί, 2 τεντζερέδες 4 σαχάνια, 1 σπέτι, 2 πρωςόψια κεντημένα 15 βρακοζώνες κεντητές, 1 σπολέτο, 1 μαγκάλι:, ἦτοι καὶ τὸ μισὸν ὀσπῆτιόν μου τὸ ἐν ἐπιβάτες κείμενον.

ἐγὼ ἢ Ἑλένη παπαδιὰ ἐπιβάτι νῆ στέργω καὶ ὑπόσχομαι τᾶνωθεν

Μετὰ τὰ λαογραφικὰ τῆς Σηλύβριας, Ἐπιβατῶν, φαναρίου, Ἐξαιστέρου Δελεωνῶν Τσανδῶς & Οἰκονομιῦ ἢ συγγραφεὺς παραθέτει τὰ λατρευτὰ ἔθιμα τοῦ τόπου, τὰ ἀγροτικά, τὰ παιχνίδια.

Εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον καταγράφει τ' ἀγιάσματα τῆς Θράκης ἐν συνεχείᾳ «τὸ πῶς γι ατρεύουν στὴν Θράκη», ἀπὸ τὰ φυτὰ τῆς Θράκης, αἰνίγματα, παροιμίες καὶ παροιμιῶδεις φράσεις.

Τέλος εἰς ἀνεξάρτητον κεφάλαιον κατόπιν τῶν ὡς ἄνω λαογραφικῶν ἐρευνῶν τῆς, ἢ «σφαγῆ τοῦ Οἰκονομιῦ καὶ ἢ Πα

ναγία» καὶ ἰδιαίτερον σημείωμα διὰ τὰ Ἀρχιγένεια Διδασκαλεῖα Θράκης 1857 Ἀθηνᾶς Γαΐτανου Γιαννοῦ — ἐπιμελεῖα Ζωῆς Μελανδινοῦ.

✱

Ὡς κατακλείς τοῦ ἔργου τῆς κ. Σαράντη παρατίθενται πολὺτιμα βιβλιογραφικὰ σημειώσεις τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κ. Μιλτ. Σταμούλη διὰ πᾶν ὅτι ἐγγράφη περὶ τῆς Θράκης ἀπὸ τὸ 1871 μέχρι σήμερον.

Μετὰ πηγὰς αἰσθήματα ἐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνεκτίμητον συμβολὴν τῆς εἰς ἱστορίαν τῆς Θράκης πρὸς τὴν κ. Ἐλπινίκην Σταμούλη—Σαράντη, ἀναμένομεν καὶ Δεύτερον Τόμον.

Κ.Δ.Β.

1) Ὁ Θανάσης Μπαρόζης ἀπὸ τὴν Στράντζα τὸ 1914 πού τὸν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸ χωριὸ του κατέφυγε στὴν Δράμα. Τὸ 1916 κατὰ τὸν α' παγκόσμιον πόλεμον οἱ Βούλγαροι μαζί με ἄλλους ὁμήρους ἀπὸ τὴν Δράμα πήραν & τὸν Μπορέζη στὴ Βουλγαρία & τοὺς ἔβαλαν σὲ καταναγκαστικὰ ἔργα. Ἐκεῖ πάγωσαν τὰ πόδια τοῦ ὠραίου παλληκαριοῦ κ' ἐπέστρεψε με κομμένα τὰ πόδια.

Σταμούλης

Καβαρτζα

22/12/56